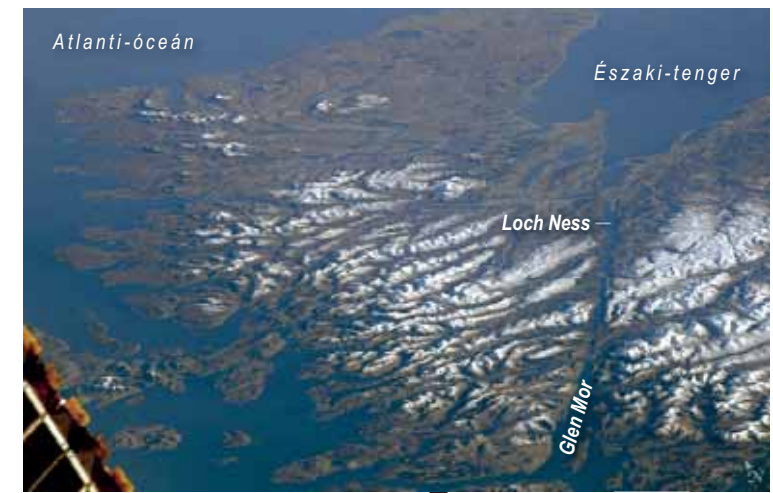




FÖLDGÖMB VILÁGLÁTÓ A TREND FM-EN CSÜTÖRTÖKÖNKÉNT 16.35-KOR. A RÁDIÓBAN VENDÉGÜNK A TÉMÁRÓL: **MIEHLE DÁNIEL**

TREND FM 94.2
Gazdaság és Kultúra

KORÁBBI MŰSORAINK MEGHALLGATHATÓK: WWW.TRENDFM.HU



FORRÁS: NASA (A NEMZETKÖZI ŰRÁLLOMÁSRÓL KÉSZÍTETT FELVÉTEL)

LOCH NESS

EGY KIFIZETŐDŐ LEGENDA

SZÖVEG: MIEHLE DÁNIEL

Amíg Skócia partvidékét öblök és szigetek sokasága szabdalja, addig az ország belső, felföldi részét tavak ezrei tagolják. Utóbbiak közül is kiemelkedő a Loch Ness, mely nemcsak mérete, de az őt körülvevő legendák miatt is előkelő helyet foglal el a Skótfelföld nevezetességei között

E táj mai arca a pleisztocén eljegesedések felszínformáló erőinek köszönhető. A jég munkája nyo-

A jég munkája nyomán a nagyobb tavak szerkezeti vonalak mentén rendeződtek sorba, ilyen a Kaledóniai-árok is, amelynek csapását a Loch Ness is követi.

mán a nagyobb tavak szerkezeti vonalak mentén rendeződtek sorba: ilyen a Kaledóniai-árok is, amelynek csapását a Loch Ness is követi. A környék állóvizei zömmel az ilyen, hosszan elnyúló

és mély völgyekben alakultak ki, ezért oly jellemző rájuk a megnyúlt forma és a szokatlanul nagy vízmélység. A Loch Ness esetében a közel 40 kilométeres hosszhoz csupán 2,5 kilométeres szélesség társul, ám legmélyebb pontján eléri a 230 métert is! (A Balatonnal összehasonlítva: hossza csupán fele a magyar tengerének, legnagyobb mélysége viszont annak 18-szorosa.)

NESSIE NYOMÁBAN

A Loch Ness kapcsán a természetföldrajzi sajátosságoknál is érdekesebbek azok az évszázados legendák, amelyek a tó vizében élő és időről időre előbukkanó szörnyről szólnak. Tudományos szemüvegen keresztül nézve nyilvánvalóan tűnik, hogy a jelenség nem több mendemondánál, ám szemtanúk és az észlelések sokasága miatt mégis érdemes körbejárni a témát. Nessie – így hívják a tóban lakó kísértetet – históriája már a

Nessie históriája már a 6. században megjelenik a történetírásban, és újkori megfigyelésekből sincs hiány – a hivatalos észleléseket rögzítő weboldalon jelenleg 1105-nél jár a számláló!

Ám nem ez volt az utolsó próbálkozás a Nessie-hamisítások történetében. Volt, aki Wilsonhoz hasonlóan maga készített felvételt saját barkácsszörnyéről (ilyenkor jellemzően távoli és homályos képek

ERŐDÍTMÉNY A TÓ PARTJÁN
URQUHART VÁRA ÉVSZÁZADOK ÓTA URALJA LOCH NESS PARTVIDÉKÉNEK LÁTVÁNYÁT

SZABDALT SZIGETVILÁG
A LOCH NESS IS MAGÁBAN FOGLALÓ KALEDÓNIAI-ÁROK CSAPÁSA A VILÁGÜRBŐL IS KIRAJZOLÓDIK

6. században megjelenik a történetírásban, és újkori megfigyelésekből sincs hiány – a hivatalos észleléseket rögzítő weboldalon jelenleg 1105-nél jár a számláló! Szemtanúk állítása szerint 1933-ban többször is felbukkant, egy évre rá pedig fényképet is sikerült készíteni a lényről – a felvétel surgeon's photograph néven híresült el. A fotóról később kiderült, hogy hamisítvány: úszó alkalmazottakra erősített makettjével viszonylag hamar lebukott az ötletgazda, bizonyos Robert Kenneth Wilson szülész-nőgyógyász.

születtek csupán), mások gondoskodtak róla, hogy a műhelyben fogant „lény” éppen olyan helyre sodródjon, ahol szemtanúk örökíthetik meg a jelenséget. Az egyik felvételen a ködben evickelő tavi teherszállító uszály volt a fantom. Az észlelések egy részére azonban nem született észszerű magyarázat, így továbbra is nyitott kérdés marad Nessie létezése.

A dinoszauruszszármazás (elsősorban a hosszú nyakú plezioszauruszokkal próbálták „összeboronálni”) kizárható; ezek az élőlények ui. évmilliókkal ezelőtt kihaltak, ill. az evolúció során továbbfejlődtek – de a tó területe sem elég nagy egy dinoszauruszpopuláció élettekerént, vize hideg, zavaros és halban sem bővelkedik. Egy másik népszerű elképzelés szerint a tó vize és az óceán kapcsolatban áll egymással, így egyes fajok szabadon tudnak mozogni az állóvíz és az óceán között. Ez a feltevés is elég könnyen cáfolható: a tó víztükre 16 méterrel a tengerszint felett hullámzik, vize pedig édes, tehát kizárt a keveredés a világtengerrel.

TUDOMÁNYOS SZEMMEL

A tó részletes és átfogó kutatása az elmúlt 40 évben intenzíven zajlott: szonárokkal és víz alatti kamerákkal pásztázták a víztömeget, úszó platformok bevetésével vettek mintát a tófenékről, hogy a jelenség végére járjanak. Nem meglepő módon szörnyet egyet sem, hasznos kutatási adatot viszont annál többet gyűjtöttek...

Az eddigi leghitelesebb magyarázattal az erdeifenyő-elmélet szolgál. Ez abból indul ki, hogy a Skóciában található számtalan tó közül mindössze háromban vétek látni furcsa élőlényeket az írott történelem során.

De akkor miféle lény lehet a kísértet? Az eddigi leghitelesebb magyarázattal az erdeifenyő-elmélet szolgál. Ez abból indul ki, hogy a Skóciában található számtalan tó közül mindössze háromban vétek látni furcsa élőlényeket az írott történelem során. E tavak közös jel-

lemzője, hogy viszonylag mélyek, és partjaikat erdeifenyő övezi, melynek fája igen gyantás. A tavakba kerülő elhalt törzsek hamar telítődnek vízzel, és a tó fenékre süllyednek. A fa bomlásakor keletkező gázok távozását a kéregre kiülő gyanta gátolja meg, így hólyagok keletkeznek a fa törzsén, amik széplásson emelkedésre készítik a fát.

A csökkenő víznyomás miatt a gázok térfogata megnő, ezért a mind nagyobbra fúvódó hólyagok egyre sebesebb emelkedésre készítik a törzset. Végül a felszín közelében a hólyagok széttörőbannak, így a fenyőtörzsek hirtelen a felszínre bukkannak, majd egy-két forgó mozdulatot követően visszasüllyednek az aljzatra.

Valószínűleg egy-egy ilyen látványos kibukkanás húzódnak a rejtélyes szörnyészlelések hátterében. A felszín közelében a hólyagok széttörőbannak, így a fenyőtörzsek hirtelen a felszínre bukkannak, majd egy-két forgó mozdulatot követően visszasüllyednek az aljzatra.



FOTÓ: CHRISTOPH LISCHETZKI @SHUTTERSTOCK

LOCH NESS KÖZPONT

A DRUMNADROCHITBAN TALÁLHATÓ KIÁLLÍTÓCENTRUMBAN TERMÉSZETESEN NESSIE-NEK IS ELŐKELŐ HELY JUT



NESSIE A VÍZBEN

AZ 1934-BEN KÉSZÜLT HIRES-HÍRHEDT FOTÓRÓL IS HAMAR KIDERÜLT, HOGY HAMISÍTVÁNY – ENNEK ELLENÉRE MA IS SOK HELYEN FELTŰNIK MINT HISTORIKUS „ISMERETLEN” OBJEKTUM/LÉNY FÉNYKÉPE

A legújabb kutatás idén nemzetközi összefogásban vizsgálta a tó vizét, áruklódó nyomok után kutatva. Az úgynevezett környezeti DNS-minták elemzésével a tóban élt (és élő) fajok jelenlétére lehet következtetni. A kutatócsoport célja valójában a tó átfogó felmérése volt (például az invazív fajok elterjedését is vizsgálták), és csak érintőlegesen foglalkozott a lehetséges szörny kérdéssel. Ennek ellenére a Super Natural History kutatócsoport weboldalán – vélhetően marketingstratégiájuk részeként – látványosan hirdetik az aktuális kutatással összefüggésben, hogy most végre megoldódhat a világ egyik legnagyobb rejtélye. Kíváncsian várjuk...

A TÓ VONZÁSÁBAN

Nessie-vel vagy nélküle, a szelíden hullámzó víztükör, az ősszel változatos színekben pompázó fák, az erdeifenyő-ligetek és lágy domboldalak tökéletesen keretbe foglalják a skót tájképi idillt. A természeti látnivalókon túl az épített környezet sem utolsó. Urquhart várának romja évszázadok óta komoran őrökdi a tó partján. Már a 6. században állhatott itt valamiféle erődítmény, az első írásos feljegyzések az 1200-as évekből valók: 1296-ban foglalta el a várat I. Eduárd angol király. Ezután többször gazdát cserélt: a 17. század végén az angolok ismét birtokba vették, majd lerombolták.

Különleges ipartörténeti emlék a Skóciát északkelet–délnyugati irányban kettészelő, a 19. század elején épült Kaledóniai-csatorna, amely a Loch Nessen is áthalad. A vízi út zsilipekkel, vízlépcsőkkel, valamint az ehhez kapcsolódó tározókkal hidálja át a két vége közötti 32 méteres szintkülönbséget. Csekély mélysége miatt csak kisebb hajók számára járható, ám csaknem 100 kilométeres hossza korának mindenképpen rendkívüli mérnöki teljesítménye.

Mindezek önmagában is jelentős vonzerőt jelentenek, ám a tó és környékének évi egymillió látogatója közül a legtöbben mégis a szörnylegendának köszönhetően

érkeznek erre a vidékre. A tó felszínén vízibuszok szállítják a turisták tömegét, akik szinte mind ugyanazt akarják: megpillantani a lényt! Akárha kaparós sorsjegyen várnák a milliós főnyereményt, kitartóan pásztázzák a víztükröt kameráikkal, miközben a fedélzeten skót népzene szól. A parti üzletek sem restek, zsákszámba adják el a minden méretben és formában kapható Nessie-relikviákat.



MIEHLE DÁNIEL
TERÜLET- ÉS TELEPÜLÉS-
FEJLESZTŐ GEOGRÁFUS-
KÉNT VÉGZETT. A BKK MOL
BUBI PROJEKTVEZETŐJE